

KÜSIMUSLEHT NR. 154

SÜNNITAJA SÖÖK, JOOK JA RAVIMINE

Nüüdisajal sünnivad lapsed arstide ja õpetatud ämmaemandate hoole ja valve all. Varematel aegadel oli sünnituspaigaks kodu. Hoolitsustavad võisid teatud piirkondades olla erinevad. Järgneva küsimustiku eesmärgiks on selgusele jõuda Teie paikkonnale omastes kommetes, mida on jälgitud sünnitaja toitmisel ja kodusel arstimisel.

1. Kas naine sõi raseduse ajal teistsugust toitu ja jooki kui muu pere? Milline oli erinevus traditsioonilisest igapäevasest toidukorrast? Mitmendal raseduskuul peeti toidukorra muutmist vajalikuks? Kas erinevad toiduained mõjutasid ema ja lapse tervist? Kas mõned toiduained või toiduliigid olid keelatud? Miks?

2. Millist toitu ja jooki võis naine tarvitada peale sünnitust? Kas paastuti sünnituse ajal või selle järel? Miks?

3. Millal sünnitanu sõi esimest korda? Tarvitas ta enne söömist ka mingit jooki?

4. Milliseid toite valmistati nurganaisele sünnitusjärgsetel päevadel? Kuidas vaheldus toitude järjekord esimesel, teisel, kolmandal päeval? Milline oli vahetult sünnituse järel antud toit?

5. Kas olete näinud või kuulnud järgmisi nurganaisele valmistatavaid toite? Munavõi, võiliistakud, rasvaleib, kaljasupp, õllejuust, magusjuust, pett, piimasupp, juustusupp, puuviljasupp, siirupisupp, klopitud munad, munakört jt. Kuidas neid toite valmistati? Kui tihti ja millisel lapsevoodis oleku ajal naine selliseid toite tarvitas? Miks just seda või teist toiduliiki peeti nurganaisele sobivaks? Kas oskate kirjeldada, kuidas need toidud valmistati? Kas pakuti talus sama toitu ka kellelegi teisele? Kas kõne all olev toit oli tavaliselt argi- või pidupäevatoit?

6. Kas olete kuulnud lapse sünni liikudest? Missuguseid toite toodi sünnituse puhul? Kas olete kuulnud alljärgnevaid või mõningaid teisi toidunimetusi? Titevarbakört, katsikukört, munakook, titepuder, katsikupuder, munahüüve, nurganaisepuder, jt. Kuidas selliseid toite valmistati ja kellele ning millal neid pakuti?

7. Mitu päeva nurganaine sõi eritoitu?

8. Kes kandis hoolt nurgavoodis oleva naise toidu eest ja kes selle valmistas? Kas andsid rahvaämmaemandad (iseõppinud ämmaemandad) või koolitatud ämmaemandad toidu valmistamiseks juhendeid?

9. Kas kirikuõpetajate ja teiste ametimeeste või koolmeistrite kodudes peeti lapse sünni puhul silmas eritoite?

10. Kas Teil või Teie naabritel oli olemas kokaraamatuid? Kes olid autorid? Kui palju aega tagasi hakati neid muretsema?

11. Kuidas kulutati ja tarvitati neid toiduaineid ja sööke, mida naabrid tõid lapse sünni puhul? Kas neid kasutas ainult nurganaine või ka teised pere liikmed ja külalised? Milline oli Teie perekonna traditsiooniline kajatsikost (lapsevoodi külakost)?

12. Kui palju ja millist alkohoolset jooki oli kombeks hoida kodus ja tarvitada lapse sünni puhul? Kellele oli see esmajoones mõeldud (sünnitajale, ämmaemandale, lapse isale, kogu taluperale, külalistele)?

13. Milliseid ravimeid tarvitati lapse sünni puhul? Kuidas need olid valmistatud ja milline oli nende toime? Kes tundis nende valmistamis- ja kasutamisevõtteid ning kust saadi eeskugu? Kas oli Teie vallas vanasti arstimis- ja ravimisraamatuid? Kes olid nende autorid?

Käesolevas küsimustikus võib esineda ka selliseid asju, mida enam ei mäletata. Lühikesed ja osalisedki vastused on väga olulised ning teretulnud. Kuigi küsimustik käsitleb vanemat perioodi, võib kirjeldada ka tänapäeval või lähemas minevikus sünnitajale antud sööke, jooke ja ravimeid. Eriti sooviksime andmeid lapse sünni puhul tehtud liikude kohta.